

HİKMET-AKADEMİK EDEBİYAT DERGİSİ
[JOURNAL OF ACADEMIC LITERATURE]
YIL 10, SAYI 21, GÜZ 2024

Dr. Öğr. Üyesi Berk YILMAZ

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
berkyilmaz@ktu.edu.tr
Trabzon/TÜRKİYE
ORCID

**FOLKLOR POSTASI DERGİSİNİN
TÜRK HALKBİLİMİ
ÇALIŞMALARINA KATKISI**

CONTRIBUTION OF FOLKLOR
POSTASI JOURNAL TO TURKISH
FOLKLORE STUDIES

Makale Türü: Araştırma Makalesi / Article Information: Research Article
Yükleme Tarihi / Received Date: 12.01.2024
Kabul Tarihi / Accepted Date: 02.07.2024
Yayımlanma Tarihi / Date Published: 31.10.2024

İntihal / Plagiarism

Bu makale **turnitin** programında taranmıştır.
This article was checked by **turnitin**.

Atıf/Citation

Yılmaz, Berk. "Folklor Postası Dergisinin Türk Halkbilimi Çalışmalarına Katkısı". *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi [Journal of Academic Literature]* 10/21 (Güz 2024), 368-385.

Yılmaz, Berk. "Contribution of Folklor Postası Journal to Turkish Folklore Studies". *Hikmet-Journal of Academic Literature* 10/21 (Fall 2024), 368-385.

10.28981/hikmet.1418816

Yayımlanan makalelerde Araştırma ve Yayın Etiğine riayet edilmiş; COPE (Committee on Publication Ethics)'un Editör ve Yazarlar için yayınlamış olduğu uluslararası standartlar dikkate alınmıştır.

Dr. Öğr. Üyesi Berk YILMAZ

FOLKLOR POSTASI DERGİSİNİN TÜRK HALKBİLİMİ ÇALIŞMALARINA KATKISI
CONTRIBUTION OF FOLKLOR POSTASI JOURNAL TO TURKISH FOLKLORE STUDIES

ÖZ

Tarihi XIX. yüzyıla uzanan Türk halkbilimi çalışmaları, Cumhuriyet'in ilanından sonra büyük bir ilerleme kaydetmiştir. Türk halkbiliminin ilk müstakil dergisi ise 1928 yılında Türk Halk Bilgisi Derneği tarafından yayınlanan Halk Bilgisi Mecmuası'dır. Folklor yayıncılığı 1940'lı yıllardan sonra yaygınlaşmış; özellikle Folklor Postası ve Türk Folklor Araştırmaları Dergisi halkbilimi araştırmalarının bir bakıma öncüsü olmuşlardır. Bu çalışmaya konu olan Folklor Postası dergisi 1944-1946 yılları arasında 19 sayı halinde yayınlanmış; dergi, okuyucusuna hiçbir açıklamada bulunmadan yayın hayatını sonlandırmıştır. Çalışmada Folklor Postası'nda yer alan yazılara; belirli bir yörenin, bölgenin giyim kuşam, halk müziği, düğün, bayram kutlaması gibi törenler, halk dansları, eğlenceler gibi kimi folklorik unsurlarını ele almalarıyla, halk edebiyatı türlerine, halk şairlerine ve onların şiirlerine yer vermeleriyle, folkloru bir kavram olarak çeşitli özellikleriyle incelemeleriyle yaklaşılacaktır. Bu sayede derginin Türk halkbilimi araştırmalarına olan katkısı anlaşılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Halkbilimi, Türk Halkbilimi, Halkbilimi Dergileri, Folklor Postası.

ABSTRACT

The history of Turkish folklore studies dates back to the XIXth century. Studies in this field have made great progress after the proclamation of the Republic. The first independent journal publication in the field of Turkish folklore was Halk Bilgisi Mecmuası, published by the Turkish Folklore Association in 1928. Folklore publishing became widespread after the 1940s. Especially Folklore Postası and Turkish Folklore Research Journal have been the pioneers of folklore research in a way. Folklore Postası journal, which is the subject of this study, was published in 19 issues between 1944 and 1946. However, this journal ended its publication life in 1946 without making any explanation to its readers. Most of the articles in Folklore Postası deal with some folkloric elements of a particular region, such as clothing, folk music, ceremonies (such as weddings, holidays etc.), folk dances and entertainments. In this journal, folk literature poems, folk poets and their poems are frequently featured. Additionally, in this journal, folklore is examined as a concept with its various features. By examining these articles, the contribution of Folklore Postası to Turkish folklore research will be tried to be understood.

Keywords: Folklore, Turkish Folklore, Folklore Journals, Folklor Postası.

Giriş

Türkiye’de folklor araştırmalarının tarihi, XIX. yüzyıla dayanmaktadır. Ziya Paşa, İbrahim Şinasi ve Namık Kemal gibi Tanzimat Dönemi aydınlarının dilde sadeleşme üzerine yaptıkları çalışmalar; bu araştırmaların ilk örneklerini oluşturmaktadır. Ancak folklorun, bağımsız bir bilim olarak ele alınması XX. yüzyılın başlarında gerçekleşmiştir (Yıldırım, 1998, 52). 1908 yılında II. Meşrutiyet’in ilanının ardından Osmanlı siyasetinde önemli bir yer edinen Türkçülük düşüncesi doğrultusunda Türk Derneği (1908), Türk Yurdu Derneği (1911) gibi dernekler kurularak folklor çalışmaları bu çerçevede ele alınmıştır.

Halka Doğru dergisinin 23 Temmuz 1913 tarihli sayısında yayımlanan, Ziya Gökalp’e ait “*Halk Medeniyeti-I, Başlangıç*” adlı makale, folklorun bilim dalı olarak konu edildiği ve “*halkiyat*” kavramının bahsedildiği ilk sistematik çalışmadır. M. Fuat Köprülü’nün 6 Şubat 1914 tarihli *İkdam* gazetesinde yayımlanan “*Yeni Bir İlim: Halkiyat ‘Folk-Lore’*” başlıklı yazısı ise, Türkiye’de “*folklor*” teriminin ilk kez kullanıldığı araştırma özelliğini taşımaktadır. Ayrıca Rıza Tevfik’in 5 Mart 1914 tarihli *Peyam* gazetesinde yayımlanan “*Folklor-Folklore*” başlıklı yazısında da folklor, “*hikmet-i avam*”ın karşılığı olarak gösterilmektedir.

Folklor konulu yazıların müstakil bir yayına sahip olması, 1927’de kurulan Anadolu Halk Bilgisi Derneği’nin çabaları sonucu gerçekleşmiştir. 1928 yılında bu dernek, adını Türk Halk Bilgisi Derneği olarak değiştirmiş ve *Halk Bilgisi Mecmuası* dergisini yayımlamıştır. İlk sayısı çıktıktan sonra kapanan bu yayın ile Türkiye’de folklor dergiciliği başlamıştır. 1932 yılında kurulan Halkevlerinin de folklor dergiciliğinde büyük katkıları olmuş; Adana, Afyon, Ankara, Antakya, Antalya, Artvin, Bafra, Balıkesir, Bilecik, Burdur, Bursa, Çorum, Denizli, Edirne, Elazığ, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Isparta, İstanbul, İzmir, Kars, Kastamonu, Kayseri, Konya, Malatya, Manisa, Merzifon, Muğla, Niğde, Samsun, Sinop, Sivas, Tekirdağ, Trabzon, Urla, Yozgat ve Zonguldak gibi konumlarda dergiler yayınlamışlardır. Özellikle Ankara Halkevi’nin bünyesinde bulunan *Ülkü* dergisi, folklor araştırmalarında önemli bir yere sahip olmuş; alt yayınları olan *Millî Kültür Dergisi* ve *Halkevleri ve Halk Odaları* ile 1949 yılına kadar çıkartılmıştır¹.

Türk halk bilimi çalışmalarında, Dursun Yıldırım’ın “*dergici devre*” (1998, 65) olarak adlandırdığı 1939-1966 yılları arasında *Folklor Postası* ve *Türk Folklor Araştırmaları Dergisi*, folklor araştırmalarının öncüsü konumunda olmuştur. *Folklor Postası*, 1944-1946 yılları arasında 19 sayı halinde yayın hayatını sürdürmüştür. *Türk Folklor Araştırmaları Dergisi* ise 1949-1980 yılları arasında 366 sayı halinde yayımlanmış; “*Türk Halkbilimi çalışmalarının devamını sağlayan en önemli müesseselerden birisi*” olarak kabul edilmiştir (Çobanoğlu, 2015, 55).

¹ Türkiye’de folklor yayıncılığı hakkındaki bilgiler şu kaynaklardan derlenerek yazılmıştır: Örnek, 1977, 100-101; Turan, 2005; Tan, 2006; Çobanoğlu, 2009, 1010-1011; Turan Karabulut, 2013; Doykun, 2017; Kasımoğlu, 2018; Çobanoğlu, 2023.

1. Folklor Postası Dergisi

Folklor Postası, 1944-1946 yılları arasında yayın hayatını sürdürmüş; bu süre zarfında 19 sayı yayımlamıştır². Derginin Ekim 1944 tarihli ilk sayısının kapağında “*Her ay çıkar, Türk Folklor konularını inceleyen ve yayan Folklor Dergisi*” notu bulunmaktadır. *Folklor Postası*’nın sahibi ve baş yazarı Kemal Akça’dır. Derginin ilk beş sayısının neşriyat müdürü Muzaffer Erdoğan olup altıncı sayıdan itibaren bu görevi Dr. Fethi Ferit Uğur devralmıştır. Derginin beşinci sayısından itibaren İhsan Hınçer, sekreter olarak bu kadroya eklenmiştir.

Derginin her sayısı yaklaşık 20 sayfadan oluşmaktadır. Yazılar genellikle 1-2 sayfa uzunluğunda olup bir sayfada birden fazla yazının yer aldığı sayılar da bulunmaktadır. Her sayıda, konuyla ilgili fotoğraflar veya çizimlerle desteklenen en az bir yazıya yer verilmektedir. Dış kapak sayfası, Bolu, Bursa, Çankırı, Çorum, Konya, Isparta, Toroslar gibi farklı yörelere ait kadın ve erkek giyimlerinin kıyafetlerinin fotoğraflarından oluşmaktadır. İç kapak sayfasında ise Anadolu’daki okuyucularının *Folklor Postası*’nın sayılarına ulaşamadıkları takdirde derginin yetkililerine bildirmelerini isteyen bir duyuru bulunmaktadır. Ayrıca derginin iç kapağında içerik oluşturma hususunda okuyuculardan fotoğraf, resim, yazı ve çeşitli malzemeler istendiği bir not yer almaktadır:

“Karilerimiz bize Anadolunun ve Trakyanın millî âdet ve kıyafetlerine ait fotoğraflar ve resimler gönderirlerse, bunları kapak ve iç sayfalarımızda seve seve neşr edeceğiz. Gönderecekleri materyal ve yazılar da tahrir heyetimizin tetkikinden geçtikten sonra, eğer, hakikî bir kıymet taşıyorlarsa, imzanın meşhur olup olmadığına bakılmadan sayfalarımızda neşredilecektir. Biz, şöhret değil, kıymet arıyor ve bu suretle de memlekete yararlı olmaya çalışıyoruz” (Folklor Postası, 1945a, 2).

Folklor Postası’nın başlıca yazarları; 32 yazı ile Kemal Akça, 13 yazı ile Mehmet Halit Bayrı, 10 yazı ile Mahmut Ragıp Gazimihal, 9 yazı ile İhsan Hınçer ve Faruk Sümer, 8 yazı ile Vahit Lütfi Salcı, 7 yazı ile İhsan Şener, 6 yazı ile Dr. Fethi Ferit Uğur ve M. Fahrettin Kırzioğlu’dur. Dergide, belirli isimlere ait köşe yazılarının yanı sıra yazı dizileri, bölümler ve tefrikalar da yer almaktadır³. Bu tefrikaların en uzununu, Kemal Akça’ya ait “*Dağların Delisi*”

² Samet Doykun, yüksek lisans tez çalışmasında derginin ilk 18 sayısının indeksini yayımlamıştır (2017, 98-107). Derginin tüm sayılarının indeksi için bk. <http://www.halkbilimi.com/dergi-sayi/folklor-postasi> (Erişim tarihi: 11. 01. 2024)

³ Kemal Akça’nın folklordaki kadroları ve çalışma metotlarını ele aldığı iki bölümlük yazısının detaylarına bu çalışmanın “*Folklor Kavramı Hakkında Bilgi Veren ve Folklorun Edebiyat, Tarih ve Sosyoloji ile İlişkisini Konu Edinen Yazılar*” başlıklı bölümünde yer verilmektedir. Prof. Dr. Süheyl Ünver’in kaleme aldığı “*Ressam Hüsnü Yusuf Bey’in Akşehirde Tarih ve Folklor Tetkikleri*” ve Rıza Yetişen’in hazırladığı “*Anadolu Folklor Gezilerinden Notlar*” başlıklı derleme gezilerinden notlar içeren yazı dizilerinin, İhsan Şener’in Kemaliye/ Eğin’in çeşitli özelliklerine farklı başlıklar altında yer verdiği yazıların, Mahmut Ragıp Gazimihal’in Konya’daki halk musikisini, burada yetişen saz sanatçıları konu edindiği dört bölümlük yazı dizisinin ve Anadolu’daki kaşık, zeybek, seğmen oyunlarını anlattığı beş bölümlük yazı dizisinin, Kemal Çilingiroğlu’nun Kars ve Erzurum’daki halk oyunları hakkında bilgi verdiği iki bölümlük yazısının, Ahmet Özcan’ın belirli mevsimler etrafında teşekkül eden gelenekleri konu edinen üç bölümlük dizisinin ve Erol Şeker’in

başlıklı roman olup derginin 2 ve 18 numaralı sayıları arasında, 16 bölüm halinde yayımlanmıştır⁴.

Bu çalışmada *Folklor Postası* dergisinin Türk halkbilimi araştırmalarına katkılarını anlayabilmek amacıyla dergideki yazılar; “*Belirli Bir Yörenin Folklorik Unsurlarını Konu Edinen Yazılar*”, “*Halk Edebiyatı Şairlerini ve Ürünlerini Konu Edinen Yazılar*” ve “*Folklor Kavramı Hakkında Bilgi Veren ve Folklorun Edebiyat, Tarih ve Sosyoloji ile İlişisini Konu Edinen Yazılar*” başlıklarına ayrılarak incelenecektir⁵.

1.1. Belirli Bir Yörenin Folklorik Unsurlarını Konu Edinen Yazılar

Folklor Postası'nın 12 numaralı sayısı olan “*Konya Lisesi Mezunlar Cemiyeti Özel Sayısı*” dışındaki tüm sayılarında çeşitli yörelerin halk müziği, halk dansları, düğün vb. törenler, eğlenceler, giyim kuşam vb. çeşitli geleneklerine ait folklorik malzemelerin bulunduğu yazılar yer almaktadır. Ayrıca dergide folklor malzemesi derleme amacıyla farklı yörelere yapılan gezilerden elde edilen bilgileri ve örnekleri içeren iki yazı dizisi de bulunmaktadır. Bu yazı dizileri Prof. Dr. Süheyl Ünver ve Rıza Yetişen'e aittir.

Prof. Dr. Süheyl Ünver (1945a, 10-12; 1945b, 7-8; 1945c, 6) hocası Ali Rıza Bey'den, ressam Hüsnü Yusuf Bey'in H. 1274/ M. 1858 yılında Karamürsel, İshaklı, İznik, Bursa, Akşehir ve Konya'yı kapsayan gezisinin yazılı olduğu hatıratını devralmış; bu notlarda yazan derlemeleri “*Ressam Hüsnü Yusuf Bey'in Akşehirde Tarih ve Folklor Tetkikleri*” başlığı ile *Folklor Postası* için yeniden düzenlemiştir. Hüsnü Yusuf Bey'in derlemeleri; sistematik bir düzen içermemektedir. Derlemeler arasında İshaklı kasabasının kuruluşunda Ahmet Zemci adıyla bilinen “kutsi” bir kişinin etrafında teşekkül eden bir efsane, Akşehir'den keramet gösteren kişilere, bu kişilerin buradaki mezar ve türbelerine dair tarihî-folklorik kimi malzemeler ve Karamürsel'de saygıyla anılan “*Ümit/ Ümmet Dede*” isimli bir zat hakkındaki çeşitli efsaneler bulunmakta; ayrıca İshaklı'daki Ahmet Zemci Türbesi'nin uzaktan ve yakından görünümünü içeren iki çizimi ile Akşehir'de inşa edilmiş, ismi belirtilmeyen, açık ve direkli bir türbenin çizimi de yer almaktadır. Hüsnü Yusuf Bey'in notları, bilimsel bir çerçevede oluşturulmuş derleme faaliyetinin sonucundan

Akşehir'de “*sıra yareni*” geleneğini ele aldığı iki bölümlük yazısının detaylarına ise çalışmanın “*Belirli Bir Yörenin Folklorik Unsurlarını Konu Edinen Yazılar*” bölümünde bulmak mümkündür. Derginin “*Seçme Halk Şairleri*”, “*Az Duyulmuş Atasözleri*”, “*Halk Dilinden Fıkralar*”, “*Birkaç Mani/ Maniler/ Yurd Köşelerinden: Derme Maniler*” isimli köşelerinden, Mehmet Şakir Ülkütaşır'ın ve Hasan Ali Yücel'in destan konulu yazı dizilerinden, Vahit Lütfü Salcı'nın şair Behçet'in destanlarını yayınladığı iki bölümlük yazısına ve Mehmet Önder'in Konya'dan derlediği bilmecelere; çalışmanın “*Halk Edebiyatı Şairlerini ve Ürünlerini Konu Edinen Yazılar*” başlıklı bölümde ayrıntılı bir şekilde yer verilmektedir.

⁴ Derginin 12 numaralı sayısının “*Konya Lisesi Mezunlar Cemiyeti Özel Sayısı*” olması sebebiyle söz konusu sayıda “*Dağların Delisi*”ne yer verilmemiştir. Derginin 18 numaralı sayısında, Dağların Delisi'nin son satırına “*devamı var*” şeklinde bir not düşülmüşse de bu tefrika yarım kalmıştır.

⁵ Çalışmadaki başlıkların dizilimi, *Folklor Postası*'nın bütün sayıları göz önünde bulundurulduğunda söz konusu başlığa dahil olacak yazıların dergideki dağılımına göre yapılmıştır. Dergide; belirli bir yörenin, bölgenin vb. folklorik unsurlarını ele alan yazıların sayısının, diğer konulardan daha fazla olması sebebiyle bu çalışmada da incelenen ilk başlık “*Belirli Bir Yörenin Folklorik Unsurlarını Konu Edinen Yazılar*” olmuştur.

ziyade bir gezi yazısının bölümlerini andırmaktadır; ancak bu notlar, kendi dönemi içerisinde dikkate değer bir çalışmadır.

Rıza Yetişen (1945, 9-10; 1946a, 7; 1946b, 7; 1946c, 10-14; 1946d, 11-13; 1946e, 8-9, 19; 1946f, 10-11; 1946g, 14) Milli Eğitim Bakanlığı'nın 1937 yılında düzenlediği; Sivas, Elazığ, Erzurum, Gümüşhane, Rize ve Trabzon illerini kapsayan folklor gezisine dair notları, derlenen türkülerden örnekleri ve bu yörelerin halk oyunları hakkındaki bilgileri "*Anadolu Folklor Gezilerinden Notlar*" isimli yazı dizisinde kaleme almıştır. Bu yazı dizisinin ilk bölümünde Anadolu'nun pek çok yerinde bilinen bir kaval ezgisinin çıkış hikayesi anlatılmış; ikinci bölümünde ise söz konusu gezinin planlanması, gezinin katılımcıları, hangi yöreden kaç tane ezginin ve türkünün kayıt altına alındığı gibi bilgiler verilmiştir. Yazı dizisinin üçüncü bölümü tavşan, kurt, tilki gibi hayvanlara dair halk inanışlarına ayrılmıştır. Dördüncü bölümde ise Sivas'ın müzik geleneği ele alınmış; yörenin yetiştirdiği âşıklar, Karacaoğlan ve Âşık Veysel'den derlenen türküler, Kızılırmak ve Zileli Eşkiya Müdür türkülerinin hikayeleri, ekin biçerken ve deste kaldırırken söylenen mısralar konu edilmiştir. Beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci bölümlerde sırasıyla; Sivas, Erzincan, Gümüşhane ve Erzurum illerinin yöresel müziği ve buralardan derlenen ağıtlar, türküler, ezgiler, halk dansları, spor oyunları ve yörenin geleneksel giyim-kuşam unsurları hakkında bilgi verilmiştir. Rıza Yetişen bu yazılarda, Muzaffer Sarısözen'in elinde bağlamasıyla görüldüğü bir fotoğrafına (1946c, 10), Muzaffer Sarısözen'in Sivas'ta bir halay ekibiyle bir arada olduğu, konservatuvar arşivinden alınan bir fotoğrafına (1946d, 11) ve Gümüşhane'de derlenen "*Kürdün kızı*" oyununun figürlerinin (1946f, 10) gösterildiği fotoğraflara da yer vermiştir.

Toplumların duygularının, düşüncelerinin, duyarlılıklarının ve "estetik yaratıcılığı"nın (Özarıslan, 2016, 111) bir ürünü olan halk müziği, 1930'lu yıllardan sonra sistematik bir biçimde araştırılmaya başlanmış; geleneklerinden beslenen modern bir Türk müziği oluşturulmak istenmiştir. *Folklor Postası* da farklı yörelerden derlenen halk müziği unsurlarını içeren yazılara sıklıkla yer vererek bu çalışmalara katkıda bulunmuştur. Bu yazılarda Bursa'da Uludağ çevresindeki halk çalgılarını; Güney Anadolu, Orta Anadolu, Konya, İstanbul, Kasımpaşa, Kemaliye/EğİN gibi farklı bölgelerden derlenen türkülerini ve buralardaki müzik geleneğini bulmak mümkündür. Konuyla ilgili olarak Ali Rıza Yalğın'ın "*Uludağ'da Halk Çalgıları ve Zurna*" (1944, 10), Faruk Sümer'in "*Halk Türküleri*" (1944a, 12) ve "*Bir Halk Türküsü Veriyoruz: Yürük Kızı Türküsü*" (1944b, 13), İhsan Şener'in "*Kemaliye (EğİN) Mâni ve Türküleri*" (1944, 12), anonim iki halk türküsünü içeren "*Bir Halk Türküsü Veriyoruz*" (Folklor Postası, 1945a, 14), Aşık Durali'nin "*Aşık Duraliden: Konya Türküsü*" (1945b, 9), Remzi Barenten'in "*Bir Halk Türküsü Veriyoruz: İnce Mehmet*" (1945, 7), Kemal Akça'nın "*Celâleddin Ezinenin Bir Yazısı Üzerine: Amerika Cazı-Türk ve Halk Musikisi Hakkında Bir Tartışma*" (1945b, 3) ve "*Türkülerin Doğuşu: Necip Türküsünün Hikâyesi*" (1946a, 13-15), Mahmut Ragıp Gazimihal'in dört bölümlük "*Halk Musikisi: Konyalı Halk Musikicileri*" (1945a, 5), "*Halk Musikisi: Konyalı Halk Musikicileri-II*" (1945b, 3), "*Halk Edebiyat ve Musikisi: Konyalı Halk Sazcıları-III*" (1946a, 3-6) ve "*Konya Halk Sazcıları-IV*"

(1946c, 7-8), Nuri Sami Koral'ın "Halk Musikisi: Orta Anadolu Türküleri-Allı Ferik Türküsü" (1946, 13-15) başlıklı yazıları bulunmaktadır. Söz konusu yazıların bir kısmı, ilgili fotoğraflarla ve çizimlerle birlikte yayımlanmıştır. Ali Rıza Yalçın'ın yazısında Uludağ'da faaliyet gösteren bir musiki takımı ve zurnanın iç aksamının çizimleri (1944, 10), Remzi Barenten'in yazısında İnce Mehmet türküsünün (1945, 7) ve Nuri Sami Koral'ın yazısında ise Allı Ferik türküsünün notaları (1946, 13) yer almaktadır.

Halk kültürünün en önemli görsel yaratımlarından biri olan halk dansları/ oyunları ile ilgili araştırmalar, Halkevlerinin kurulmasının ardından bilimsel bir mahiyet kazanmıştır. Bu dönemde halk dansları/oyunlarının görsel ve işitsel olarak kayıt altına alınmasına önem verilmiştir. Alevi semahları, zeybekler, seğmenler, Kars ve Erzurum'a ait halk dansları, farklı yörelerde oynanan kaşık oyunları gibi halk dansları/ oyunları konulu yazılar da *Folklor Postası*'nda geniş bir yer tutmakta, fotoğraflarıyla birlikte sunulmaktadır. Vahit Lütfi Salcı'nın "Varlık'ta Çıkan Bir Yazı Üzerine: Anadolu Türk Halk Oyunlarından Alevî Sema'ları" (1945a, 5-6), Kemal Çilingiroğlu'nun "Kuzey Doğu Anadolu Halk Oyunları I: Kars" (1945a, 10-11) ve "Kuzey Doğu Anadolu Halk Oyunları II: Erzurum" (1945b, 13) başlıklı yazılarında halk dansları/oyunları hakkında bilgi verilmektedir. Derginin on birinci sayısından itibaren Mahmut Ragıp Gazimihal'in "Millî Oyunlarımız" başlıklı yazı dizisi yayımlanmaya başlamıştır. Söz konusu sayıdaki "Millî Oyunlarımız- Kaşık Oyunları" (1945c, 3-5) yazısı, bu dizinin ilk bölümü olup ardından "Millî Oyunlarımız -Yüzyıllar Boyunca Zeybekler" (1945d, 5-6), "Millî Oyunlarımız-Seğmenler ve Oyunları" (1946b, 3-4), "Millî Oyunlarımız- Zeybeklerin Sonu" (1946d, 5-7) ve "Millî Oyunlarımız- Kaşık Oyunları" (1946e, 6-8) isimli yazıları gelmektedir. Bu yazılarda Kars'ta oynanan "tamzara bar"ı kümesinin (1945a, 10) ve seğmenlerin (1945e, 3) birer fotoğrafı da bulunmaktadır. Derginin sekizinci sayısında ise yukarıda sayılan yazılardan farklı mahiyette bir eleştiri bulunmaktadır. Şemsi Belli, "Millî Oyunlarımız ve Doğuda Çıkan Bir Yazı" başlıklı yazısında (1945, 9-10), Doğu dergisinde halk oyunlarına dair küçümseyici bir üslup kullanan, ismi belirtilmeyen, bir yazara cevap vermiş; söz konusu yazını eleştirmiştir.

Geleneksel halk bilgisinde eğlenme işlevinin yanı sıra birlik beraberlik duygusunu pekiştiren düğünler, kına geceleri, eğlenceler ve çeşitli törenler; *Folklor Postası*'nda Anadolu'nun farklı yörelerinden derlenen örneklerle anılmaktadır. Bu yazılarda Duraliler Köyü (Antalya), Orhangazi (Bursa), Kemaliye/ Eğin gibi bölgelerdeki uygulamalar ve Anadolu'da yaygın bir tören olan "küççe düğünü" hakkında bilgi verilmekte; Konya'da "oturak âlemi" adı verilen belirli bir bölgeyle anılan eğlence biçimleri konu edilmektedir. Kemal Akça'nın "Halk Sosiyetesi İncelemeleri: Küççe Düğünü" (1944b, 9), İhsan Şener'in "Eğîn'de Düğün Adetleri" (1945, 12) ve "Memleket Davaları-3: Oturak Âlemi Nedir?" (1945, 10), Kemal Yoldaş'ın "Duraliler Köyünde Düğün" (1945, 13), Mehmet Önder'in "Derlemeler: Düğün Terimleri" (1945c, 17), M. Enver Beşe'nin "Anadolu Düğünleri: Orhangazi Köylerinde Düğün" (1946, 16) başlıklı yazılarında bu türden konular ele alınmaktadır.

Bedeni dış etkilerden koruma ihtiyacından doğmuş olan giyim; tarihsel süreç içerisinde inanç, iklim, ekonomi gibi etmenlerle şekillenerek toplumların ulusal kültürünün bir yansıması özelliğini kazanmıştır. *Folklor Postası* da bu doğrultuda Anadolu'nun geleneksel giyim-kuşam unsurlarını "memleketin ruhunu, benliğini, cesaret ve cengâverliğini ve ananesini göstermek bakımından" (Uğur, 1944, 5) kıymetli bulmakta ve kayıt altına alınmalarına özen göstermektedir. Dış kapağında çeşitli yörelerin kadınlarının ve erkeklerinin giyimlerini içeren fotoğrafları kullanan dergide konuyla ilgili; Dr. Fethi Ferit Uğur'un "*Orta Anadolu'da Erkek Milli Kıyafetleri*" (1944, 5) ve "*Konya'nın Milli Kadın Kıyafetleri*" (1945, 4), Ali Rıza Yalçın'ın "*Uludağ'da: Türkmen Obaları ve Kadın Giyimleri*" (1946, 3) başlıklı yazıları bulunmaktadır. Bu yazılarda, Orta Anadolu'da, özellikle Konya'da, erkeklere ve kadınlara ait kıyafetleri, Uludağ'daki Türkmen obalarının kadınlarının giyimleri ele alınmakta; konuyla ilgili fotoğraflara da yer verilmektedir.

Folklor Postası'nda yukarıda adı geçen yörelerin yanı sıra "Anadolu geleneği" olarak nitelendirilmiş geleneklere dair yazılar da bulunmaktadır. Sıraç Aydın'ın "*Bir Anadolu Geleneği: Tekecik-Koçkatımı*" (1945, 8-10), Nurettin Gökçen'in "*Bir Anadolu Geleneği: Niğde'nin (Cumaları) Pazarları*" (1945, 16), Ahmet Özcan'ın "*Bir Köy Geleneği: Savaş*" (1945a, 17), "*Bir Anadolu Geleneği: Çamlık*" (1945b, 17) ve "*Bir Anadolu Geleneği: Ekin Sonu*" (1945c, 16), Ali Fuad Şener'in "*Bir Anadolu Geleneği: Kına Gecesi*" (1946, 16), Erol Şeker'in "*Bir Anadolu Geleneği: Akşehir'de Sıra Yareni*" (1946a, 15-17) ve "*Bir Anadolu Geleneği: Akşehir'de Sıra Yareni-2*" (1946b, 17) başlıklı yazıları bulunmaktadır. Bu yazılarda söz konusu geleneklerin ortaya çıkışları ve bu geleneklere bağlı olarak yapılan uygulamaların özellikleri hakkında bilgiler verilmekte olup yazarların kullandığı dil ve üslup dikkat çekicidir. Selcen Gürçayır Teke'nin belirttiği üzere derlemelerin yapıldığı esnada ilk kez karşılaşılan bir gelenek veya uygulama, derlemeci için şaşırtıcı olabilmekte ve "-miş dili" ile ifade edilebilmektedir (2016, 109). *Folklor Postası* yazarları ise bu gelenekleri kendileri de o an o uygulamanın içerisindeymiş gibi anlatmakta ve konuya ilişkin hatıralarından bahsetmektedir; böylelikle okuyucuya zengin bir anlatım sunularak o geleneğin benimsenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca bu anlatım, derginin yazar kadrosundaki bahsi geçen isimlerin, o dönemin önemli bir tartışma konusu olan "halktan kopuk aydın"lardan olmadığını da düşündürmektedir.

Folklor Postası'nın belirli yörelerin folklorik unsurlarını ele aldığı yazılarında geniş bir okuyucu kitlesine hitap edilmek için yalın bir dil ve üslup kullanılmakta; özellikle halk müziği, halk dansları, eğlence biçimleri, geleneksel kıyafetler gibi fotoğraflarla sergilenmeye müsait olan konulara daha büyük bir yer ayrılmaktadır. Bu yazılarda geleneksel olanın kıymetli olduğu vurgulanmakta; Anadolu kültürünün zenginliğin ve yöresel çeşitliliklerinin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Söz konusu yörelerin geleneksel değerleri, yaşayış biçimleri, müzikleri, dansları, törenleri, eğlenceleri, giyim kuşamları vb. özelliklerine detaylı bir biçimde yer verilmesi; Atatürk döneminde sürdürülen kültür politikalarının üzerinde önemle

durduğu, milli kültürün geliştirilmesi ve “aydın-halk” arasındaki kopukluğun giderilmesi amaçlarına da hizmet etmektedir.

1.2. Halk Edebiyatı Şairlerini ve Ürünlerini Konu Edinen Yazılar

Folklor Postası'nın ilk sayısının ilk yazısı, Hasan Ali Yücel'in kaleme aldığı “*Halk Edebiyatının Kıymeti*”dir (1944, 1-2). Bu yazıda halk edebiyatı “sade, fakat özlü bir edebiyat” (Yücel, 1944: 1) olarak tanımlanmakta; “Türkün dış âlem telâkkisini, ruh ve mükemmel insan telâkkisini, hayatı görüşünü” (Yücel, 1944: 1) halk edebiyatının yansıttığı belirtilmektedir. Halk edebiyatı ürünlerinin, okuyucunda milli bir kimlik oluşturmada büyük bir yeri olduğunu savunan bu yazı, derginin poetikası mahiyetindedir.

Derginin “*Seçme Halk Şiirleri*”⁶, “*Az Duyulmuş Atasözleri*”⁷, “*Halk Dilinden Fıkralar*”⁸, “*Birkaç Mani/ Maniler/ Derme Maniler*”⁹ başlıklı köşelerde halk edebiyatı türlerine ait örnekleri bulmak mümkündür. Derginin ikinci sayısından itibaren sırasıyla Aşık Nigari, Mansur, Deli Şerif, Figanî, Aşık Mahtumî, Viranî, Gezlevili Aşık Ömer, Aşık Sürûrî, Aşık İkrarî, Sabri, Baybağanlı Aşık Kul Mustafa, Aşık Durali, Zileli Aşık Hacı Tâlibî, Behçet, Aşık Hikmetî, Aşık Hınçerî, Gelibolulu Aşık Demir, Nesimî, Karahüyükü Aşık Ali, Aşık Canibî, Poskoflu Yusuf Zülâlî, Tıflî, Aşık Şem’î, Pir Sultan Abdal, Aşık Niyazi, Aşık Gevherî, Edip Harabî ve Yunus Emre gibi isimlerin hayatı hakkındaki bilgilere, edebî kimliklerine ve şiirlerine yer veren yazılar mevcuttur.

Destan, *Folklor Postası*'nda en geniş ölçüde yer verilen halk edebiyatı ürünü olup dergide destan türünün özelliklerine ve kimi şairlerin destan örneklerine yer veren yazılar bulunmaktadır. Bu örnekler, özellikle tarihi ve toplumsal hadiselerle temas eden destanlardan alınmaktadır. Mehmet Şakir Ülkütaşır iki bölümlük “*Halk Edebiyatından Örnekler: Destanlar*” (1945b, 4, 14; 1945c, 4) başlıklı yazı dizisinde destanların nazım şekilleri, yazılış sebepleri ve isimlendirilmeleri üzerine bilgi vererek Kayserili Âşık Abdi'nin “*Kıtlık Destanı*”nın ve Niğde'nin Bor ilçesinin Kömürhisar Köyü'nden Abdullah'ın “*Niğde Destanı*”nın metinlerini yayımlamaktadır. Hasan Ali Yücel, iki bölümlük “*Halk Edebiyatından Örnekler: Türk Destanları*” (1945a, 4; 1945b, 3-4) yazısında İslamiyet öncesi ve sonrası dönemlerinin Türk destanları hakkında bilgi vermektedir. Ayrıca dergide Ahmet Kutsi Tecer'in, daha önce Ülkü dergisinde yayınlanmış olan “*Konya Destanı*” isimli manzumesine (1945, 5), Aşık Nigarî'nin “*Sıtma Destanı*”na (Folklor Postası, 1945b, 12), hayatı hakkında fazla bir bilgi bulunmayan Behçet isimli bir şairin “*Konsulto Destanı*” ve

⁶ Bu şiirleri toplayan kişinin Hayrünnisa Damgacı olduğu; derginin 7 numaralı sayısından itibaren belirtilmektedir. Derginin 9 numaralı sayısının “*İçindekiler*” bölümünde yazarın adı “*H. Damgacı*” olarak belirtilmekte ancak ilgili köşede adı “*Fahrünnisa Damgacı*” olarak geçmektedir. Bu farklılığın bir baskı hatası olduğu düşünülmektedir.

⁷ Bu atasözlerini toplayan kişinin Mehmet Önder olduğu; derginin 11 numaralı sayısından itibaren belirtilmektedir.

⁸ Derginin 4 ve 5 numaralı sayılarında “*Sağdıç*” mahlaslı bir yazarın ismiyle yayınlanan bu köşede, evlilik konulu 5 adet fıkra yer almaktadır.

⁹ Derginin 4 ve 5 numaralı sayılarında “*Birkaç Mani*”, “*Maniler*” gibi başlıklarla yayınlanan bu köşenin ismi; 15 numaralı sayıdan itibaren “*Yurd Köşelerinden: Derme Maniler*” olarak değiştirilerek Fehime Umurhan imzasıyla yayınlanmıştır.

"Çingenenin Miras Destanı"na (Salcı, 1945b, 7-8; Salcı, 1945c, 12), Poskoflu Yusuf Zülâli'nin "Kars'ın Kurtuluş Destanı"na (Fındıkoğlu, 1945b, 7), Aşık Şem'i'nin "Konya Destanı"na (Folklor Postası, 1945e, 8-9), şairi bilinmeyen "Penbe Hanım Destanı"na (Salcı, 1946, 14-15), Figanî'nin "Yemek Destanı"na (Akça, 1946b, 11-12), "Seferberlik Destanı"na (Akça, 1946c, 11-12) ve Faruk Sümer'in "Halk Edebiyatı: Bozkır Destanı" (1946, 15-17) başlıklı yazısına yer verilmiştir.

Masal, bilmece gibi sözlü edebiyat ürünlerinden yapılan derlemeler, *Folklor Postası*'nda bulunmaktadır. "Sultan ile Çiftçi" (Folklor Postası, 1945a, 17-18; Folklor Postası, 1945b, 18-19), "Tandırdaki Herif Gibi" (Folklor Postası, 1945c, 18-19), "İnsan Ne Eder Kendine Eder" (Folklor Postası, 1945d, 18-19) başlıkları altında dergide yer alan bu masalların derleyeni ve derlendikleri bölge hakkında bilgi verilmemektedir. Ancak "Sultan ile Çiftçi" masalının metninde; hikâyenin Anadolu Selçukluları devrinde, yaşlı bir Türkmen erkeğinin etrafında şekillendiği yazılı olup Konya ve Toros gibi yer adları anılmaktadır. Dergide bilmece türü ile ilgili yazılar ise Mehmet Önder'e aittir. Bu yazılarda Konya'dan derlenen bilmece ve bu bölgedeki bilmece toplantılarının düzenlenme biçimleri ele alınmaktadır (1945a, 14; 1945b, 15).

Halk edebiyatı şairlerinin hayatları hakkında biyografik veriler ve onların şiirlerinden örnekler sunan derginin yukarıda bahsi geçen yazıları; küçük bir çevrede tanınan halk şairlerinin kayıt altına alınması ve daha geniş kitlelere şiirlerini duyurmaları açısından önem taşımaktadır. Zileli Aşık Hacı Tâlibî, Behçet gibi şairlerin bazı şiirlerine ilk kez bu dergide yer verilmesi; *Folklor Postası*'na bir tür arşiv özelliği katmaktadır.

1.3. Folklor Kavramı Hakkında Bilgi Veren ve Folklorun Edebiyat, Tarih ve Sosyoloji ile İlişisini Konu Edinen Yazılar

Folklor Postası'nda folkloru; kadro ve metot, edebiyat, törenler, sosyoloji ve tarih yönünden ele alan yazılara, derginin hemen hemen her sayısında rastlanılmaktadır. Bu yazılarda folklorun; toplumların tarihî ve kültürel bağları, sosyolojik yapıları, sanatları ve edebiyatları ile kurduğu ilişki incelenmektedir. Kemal Akça, folklor konusunu akademik bir çerçevede ele almakta; "Folklor ve Türk Folklor'ünün Karakteri" (1944a, 3-4), "Türk Folklor Dâvası" (1944c, 3), "Folklor Kadro ve Metodu I-II" (1945a, 7; 1945c, 9) ve "Folklorun Tarih ve Sosyal Yaşayışımız Karşısında Alaka ve Etkisi" (1945d, 2) başlıklı yazıları bulunmaktadır. Yazar folklorun kapsamını, "bir milletin halk kütlesini teşkil eden zümrenin hars, kültür, san'at, geyim, geçim, dil, musiki, edebiyat ve bunu ilgilleyen bütün diğer konular" (Akça, 1944a, 3) olarak belirlemektedir. Buna göre Türk folklor kadrosu, "teknik, etnoğrafya, sosyoloji, sosyal ve sanat tarihi, medeniyet ve kültür tarihi, halk edebiyat ve estetiğine malzeme verme bakımından"; tarih ve coğrafya, edebiyat, sosyal hayat gibi bölümlere ayrılmaktadır (Akça, 1945a, 7).

Folklor Postası'nın yayın hayatını sürdürdüğü tarihlerde folklorla fayda sağlayan kurumların başında gelen Halkevleri; bünyelerindeki derleme faaliyetleri ve folklor araştırmalarının mahiyeti yönünden, Kemal

Samancıgil'in "Birkaç Folklor Malzemesi" (Samancıgil, 1944, 6) ve Mehmet Halit Bayrı'nın "Türk Folkloru ve Halkevleri" (Bayrı, 1945, 3) başlıklı yazılarında eleştirilmektedir. Kuruluş sebepleri arasında "memleketin tarih ve halk kültürü zenginliğinin ortaya çıkması" (Arık, 1947, 113) düşüncesi bulunan Halkevleri; bünyelerindeki "Dil, Tarih ve Edebiyat", "Müze ve Tarih", "Güzel Sanatlar" şubeleri aracılığıyla halk müziği, halk edebiyatı ve halk dansları gibi alanlarda faaliyet göstermişlerdir. Ancak Halkevleri, folklorla "mesafeli" (Gürçayır Teke, 2016, 103) yaklaşımları ve çalışmalarının akademik çerçevenin dışında kalması (Öztürkmen, 2006, 116) gibi sebeplerle eleştirilmişlerdir. Kemal Samancıgil, halkevi dergilerinin ninni, masal gibi halk edebiyatı malzemelerini toplayıp fıkra, mahalli hikaye, efsane, kıyafet gibi "dünün yarına intikal edecek bazı mühim vesikaları" (1944, 6) derlemelerine dahil etmemelerini bir eksiklik olarak görmektedir. Yazar, gelecek kuşaklara hizmet etmek adına bir kıyafet müzesi açılmasını önermekte; didaktik yapıları sebebiyle mahalli efsanelerin, hikayelerin ve fıkraların kayıt altına alınması gerektiğini belirtmektedir. Mehmet Halit Bayrı, Halkevlerinin Türk folkloruna hizmetlerinden övgüyle bahsetmekte; ancak bu kuruluşlardaki dil ve edebiyat şubelerinin yoğun iş yükleri sebebiyle folklor çalışmalarına yeterince vakit ayıramadıklarından şikayetçi olmaktadır. Folklorun "başlı başına ihtisas isteyen bir iş" (Bayrı, 1945, 3) olduğunu savunan yazar; Halkevlerinde müstakil bir folklor şubesi kurulması gerektiğini dile getirmektedir. Bu yazılarda Halkevlerine yöneltilen eleştiriler yapıcı nitelikte olup yönetilen çalışmaların daha iyi bir noktaya gelmesi için önerilerde bulunmaktadır.

Folklorun bilim, tarih, sosyoloji, sanat, edebiyat ve kültürle kurduğu ilişkiler; Prof. Dr. Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu'nun "Folklorun Sanat, Edebiyat ve Bilgi Kaynağı Olarak Değeri" (1945a, 5-6, 19), Mehmet Şakir Ülkütaşır'ın "Folklorda Törenler" (1945a, 8-9) ve Prof. Dr. Süheyl Ünver'in "Folklor ve Telkin" (1946, 9) başlıklı yazılarında incelenmektedir. Prof. Dr. Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu, 1920-1945 yılları arasında "halka doğru" hareketinin başarıya ulaştığını, özellikle halk edebiyatı ürünlerine, hece ölçüsüne, halk türkülerine ve yöresel kıyafetlere olan ilgiyi arttırdığından bahsetmekte; ancak "folklorik unsurlardan ilham alınarak yaratılacak, tekniği yüksek melodiler, bedîî ve edebî eserler, ilmî araştırmalar ve tarihimiz üzerinde yapılmış felsefi tahlillerle" yeni ürünler ortaya konulmadığı takdirde bu ilginin kalıcı olmayacağına dair endişelerini öne sürmektedir (1945a, 5-6, 19). Mehmet Şakir Ülkütaşır, folklordaki dini törenlerle ve halk arasında yaşayan cenaze merasimleri, ağıtlar, mevlütler, evliya ziyaretleri, düğünler vb. törenlerle ilgili malzemelerin "tarih ve sosyoloji gibi bilgiler için değerli birer belge, kaynak mahiyetinde" (1945a, 9) olduğunu ve konuya ilişkin sistematik çalışmaların yapılması gerektiğini belirtmektedir. Prof. Dr. Süheyl Ünver ise, bilimin ve medeniyetin folklordan doğduğunu bildirmekte; fen, ilim ve folklorun birbirlerinden ayrılmadan bir bütün halinde incelenmesinin önemini açıklamaktadır (1946, 9).

Folklor Postası'nın bahsi geçen yazılarında, dergide ele alınan diğer konu başlıklarından farklı olarak akademik bir üslubun öne çıktığı ve folklorun ne olduğunun okuyucuya öğretilmesi amacının taşındığı görülmektedir. Prof.

Dr. Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu, Prof. Dr. Süheyl Ünver, Mehmet Şakir Ülkütaşır ve Kemal Akça gibi isimlerin yazılarında, folklor kavramının tanımını ve sınırlılıklarını açıklanmakta; Kemal Samancıgil ve Mehmet Halit Bayrı ise Halkevlerinin çalışmalarına dair eleştiriler yöneltmektedir. Dergi bu yönüyle o dönemin folklor araştırmalarının başarıya ulaşmasına katkıda bulunmaktadır.

Sonuç

1944-1946 yılları arasında 19 sayılık bir yayın hayatı sürdüren *Folklor Postası*, folklor yayıncılığının öncüsü konumundaki dergilerden biridir. Kendi beyanlarıyla “*Türk folklor konularını incelemek*” amacını taşıyan derginin çalışmalarını; belirli yörelerin ve belirli konu başlıklarının etrafında şekillendirdiğini söylemek mümkündür. Dergide folkloru, kadro ve metot, edebiyat, törenler, sosyoloji ve tarih yönünden ele alan yazılar bulunmakla birlikte; çeşitli yörelerin giyim kuşam, halk müziği, düğün vb. törenler, halk dansları, eğlenceler gibi çeşitli geleneklerine ait folklorik malzemelerin bulunduğu yazılara da sıklıkla yer verilmektedir. Bu yazılar içerisinde halk müziği ve halk dansları/ oyunları önemli bir yer tutmaktadır.

Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Güney Anadolu Bölgesi, İstanbul, Kasımpaşa, Kemaliye/Eğir, Konya, Orta Anadolu Bölgesi ve Sivas gibi farklı yörelerin halk çalgılarına, türkülerine, türkülerinin doğuş hikayelerine ve yerel sanatçılara *Folklor Postası*’nda sıklıkla yer verilmektedir. Özellikle Mahmut Ragıp Gazimihal’in Konya’nın halk müziği geleneğine ve şehrin yetiştirdiği sanatçılara yer verdiği dört bölümlük yazısı, konuyla ilgili ayrıntılı bilgiler içermekte; belirli bir dönemin müzisyenlerini ve saz sanatçıları, doğum ve ölüm yerleri/ tarihleri ile anarak onları kayıt altına almaktadır. Alevi semahları, zeybekler, seğmenler, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Kars ve Sivas’a ait halk dansları, farklı yörelerde oynanan kaşık oyunları gibi halk dansları/ oyunları konulu yazılar *Folklor Postası*’nda geniş bir yer tutmaktadır. Bu yazıların bir kısmında bahsi geçen halk danslarının figürlerini ve dans ekibinin kıyafetlerini gösteren fotoğraflar da yer almaktadır. Derginin bu konuya ilişkin fotoğraflara yayınlaması; görsel malzemeye ulaşmanın kısıtlı olduğu 1940’lı yıllar için önem taşımaktadır.

Halk şairlerine ve onların şiirlerine *Folklor Postası*’nda geniş bir yer ayrılmaktadır. Dergi; Yunus Emre, Pir Sultan Abdal gibi isimleri yaşadıkları çağların ötesine geçen önemli şairlerin yanı sıra dar bir çevrede tanınan halk şairlerini de okuyucularına sunmaktadır. İsimlerini memleketlerinde ve yakın çevrelerinde duyurabilen, yazılı basında kendilerine nadiren bulabilen veya bu imkana hiç ulaşamayan Deli Şerif, Karahüyükü Aşık Ali gibi şairler; derginin onları konu edinen yazıları sayesinde etki alanlarını genişletmişlerdir. Bunun yanı sıra şiirleri zamanla kaybolmuş, çeşitli sebeplerle bir araya getirilememiş Zileli Aşık Hacı Tâlibî, Behçet gibi kimi şairlerin başka kaynaklarda yer almayan şiirlerine de *Folklor Postası*’nda yer verilmiştir.

Folklor Postası’nda sıkça yer verilen konular arasında, 1940’lı yıllarda gerçekleştirilen folklor çalışmalarının içeriği ve yöntemleri de bulunmaktadır.

Folklor kavramının açıklandığı ve çeşitli sanat/ bilim dallarıyla olan ilgilerinin incelendiği bu yazılarda; o dönemin folklor çalışmalarında eksik bulunan kimi yönler dile getirilmektedir. Kemal Samancıgil, Mehmet Halit Bayrı ve Mehmet Şakir Ülkütaşır gibi isimler; özellikle Halkevleri tarafından yürütülen folklor çalışmalarını çeşitli yönlerden eleştirmekte ve bu çalışmaların geliştirilmesi için önerilerde bulunmaktadır. Dergi bu özelliği ile, okuyucusuna farklı yörelerin folklorik özelliklerini tanıtmaktan veya halk edebiyatı şairlerini ve ürünlerini sunmaktan daha fazlasını amaçladığını; eleştirel ve sorgulayıcı bakış açılarını yayımlamaktan çekinmediğini göstermektedir.

Folklor Postası, Türkiye’de halk bilimi çalışmalarının “dergici devre” denilen döneminde önemli bir yer tutmuştur. Dergi, folklor yayıncılığının müstakil bir hal aldığı ilk örneklerden biri olmakla birlikte; uzun soluklu bir etki yaratamamıştır. *Folklor Postası*’nın kısa süren yayın hayatı, bu durumun başlıca sebeplerinden biridir. Ancak ele alınan konuların özellikle Konya ve yakın çevresine ait olup Trakya, Karadeniz, Ege, Güneydoğu bölgelerine neredeyse hiç yer verilmemesi; derginin ulusal ölçekte önemli bir konuma ulaşmasına engel olmuştur. *Folklor Postası*’nın bir diğer önemli eksiği ise halk hukuku, halk inanışları, halk takvimi, halk meteorolojisi, halk hekimliği, halk veterinerliği gibi geleneksel halk bilgisi konularına neredeyse hiç yer verilmemesi; geleneksel giyim kuşam ile ilgili yazıların ve fotoğrafların bulunup el sanatları, mimari, yeme içme, halk teknolojisi gibi maddî kültür unsurlarına değinilmemesidir. Yine de dönemin ekonomik koşulları, yayıncılıktaki dağıtım ağının kısıtlı oluşu gibi sebepler göz önünde bulundurulduğunda; *Folklor Postası*’nın yazılı malzemenin yanında fotoğraf, çizim, nota gibi görsel unsurları da yayınlayarak elindeki imkanları mümkün olduğunca iyi değerlendirdiğini de eklemek gereklidir. Sonuç olarak bu dergi, döneminin halk müziği sanatçılarına, halk şairlerine ve onların eserlerine geniş ölçüde yer vermekte olup döneminin folklor bakış açısını yansıtarak Türk halk bilimi araştırmaları tarihinde yerini almaktadır.

Kaynakça

- Akça, Kemal. “Folklor ve Türk Folklor’ünün Karakteri”. *Folklor Postası*, 1/ (1944a), 3-4.
- Akça, Kemal. “Halk Sosiyetesi İncelemeleri: Küççe Dügünü”. *Folklor Postası*, 2/ (1944b), 9.
- Akça, Kemal. “Türk Folklor Dâvası”. *Folklor Postası*, 3/ (1944c), 3.
- Akça, Kemal. “Folklor Kadro ve Metodu-1”. *Folklor Postası*, 8/ (1945a), 7.
- Akça, Kemal. “Celâleddin Ezinenin Bir Yazısı Üzerine: Amerika Cazı-Türk ve Halk Musikisi Hakkında Bir Tartışma”. *Folklor Postası*, 9/ (1945b), 3.
- Akça, Kemal. “Folklor Kadro ve Metodu -2”. *Folklor Postası*, 10/ (1945c), 9.
- Akça, Kemal. “Folklorun Tarih ve Sosyal Yaşayışımız Karşısında Alaka ve Etkisi”. *Folklor Postası*, 11/ (1945d), 2.

- Akça, Kemal. "Türkülerin Doğuşu: Necip Türküsünün Hikâyesi". *Folklor Postası*, 15/ (1946a), 13-15.
- Akça, Kemal. "Figani'nin Yemek Destanı". *Folklor Postası*, 18/ (1946b), 11-12.
- Akça, Kemal. "Bir Destan Üzerine: Seferberlik Destanı". *Folklor Postası*, 19/ (1946c), 11-12.
- Arık, Remzi Oğuz. *Halkevlerinde Müze, Tarih ve Folklor Çalışmaları Kılavuzu*. Ankara: C.H.P. Halkevleri Yayınlarından Kılavuz Kitapları XXI, 1947.
- Aydın, Sıraç. "Bir Anadolu Geleneği: Tekecik-Koçkatımı". *Folklor Postası*, 7/ (1945), 8-10.
- Barenten, Remzi. "Bir Halk Türküsü Veriyoruz: İnce Mehmet". *Folklor Postası*, 7 (1945), 7.
- Bayrı, Mehmet Halit. "Türk Folkloru ve Halkevleri". *Folklor Postası*, 7/ (1945), 3.
- Belli, Şemsi. "Millî Oyunlarımız ve Doğuda Çıkan Bir Yazı". *Folklor Postası*, 8/ (1945), 9-10.
- Beşe, M. Enver. "Anadolu Düğünleri: Orhangazi Köylerinde Düğün". *Folklor Postası*, 10/ (1946), 16.
- Çobanoğlu, Özkul. "Atatürk Dönemi Türk Halkbilimi Çalışmaları Tarihçesi Üzerine Genel Bir Değerlendirme". *Cumhuriyet Dönemi Türk Kültürü- Atatürk Dönemi (1920-1938)*. ed. Osman Horata vd., 1001-1016, Ankara: AKM Yayınları, C. 3, 2009.
- Çobanoğlu, Özkul. *Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2015.
- Çobanoğlu, Özkul. "Cumhuriyetimizin Yüzüncü Yılında Türk Halk Bilimi Çalışmalarının Genel Bir Değerlendirmesi". *Türk Dili*, 72/ 862 (2023), 41-77.
- https://tdk.gov.tr/wp-content/uploads/2023/10/Ozkul-Cobanoglu-_O_-CUMHURİYETİMİZİN-YUZUNCU-YILINDA-TURK-HALK-_37-1.pdf
Erişim tarihi: 11. 01. 2024
- Çilingiroğlu, Kemal. "Kuzey Doğu Anadolu Halk Oyunları I: Kars". *Folklor Postası*, 5/ (1945a), 10-11.
- Çilingiroğlu, Kemal. "Kuzey Doğu Anadolu Halk Oyunları II: Erzurum". *Folklor Postası*, 7/ (1945b), s. 13.
- Doykun, Samet. *Türkiye'de Folklor Dergiciliği (Kronolojik İndeks)*. Aksaray: Aksaray Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi, 2017.
- Fındıkoğlu, Ziyaeddin Fahri. "Folklorun Sanat, Edebiyat ve Bilgi Kaynağı Olarak Değeri". *Folklor Postası*, 8/ (1945a), 5-6, 19.
- Fındıkoğlu, Ziyaeddin Fahri. "Halk Şairleri: Poskoflu Yusuf Zülâli'nin Kars'ın Kurtuluş Destanı". *Folklor Postası*, 11/ (1945b), 7.

- Folklor Postası*. "Folklor Postası'nın Okuyucularından Bir Ricası". 4/ (1945a), 4.
- Folklor Postası*. "Bir Halk Türküsü Veriyoruz". 4/ (1945a), 14.
- Folklor Postası*. "Sultan ile Çiftçi". 4/ (1945a), 17-18.
- Folklor Postası*. "Aşık Duraliden: Konya Türküsü". 5/ (1945b), 9.
- Folklor Postası*. "Sıtma Seferberliği Üzerine". 5/ (1945b), 12.
- Folklor Postası*. "Sultan ile Çiftçi". 5/ (1945b), 18-19.
- Folklor Postası*. "Tandırdaki Herif Gibi". 6/ (1945c), 18-19.
- Folklor Postası*. "İnsan Ne Eder Kendine Eder". 7/ (1945d), 18-19.
- Folklor Postası*. "Konya Destanı". 12/ (1945e), 8-9.
- Gazimihal, Mahmut Ragıp. "Halk Musikisi: Konyalı Halk Musikicileri". *Folklor Postası*, 9/ (1945a), 5.
- Gazimihal, Mahmut Ragıp. "Halk Musikisi: Konyalı Halk Musikicileri-II". *Folklor Postası*, 10/ (1945b), 3.
- Gazimihal, Mahmut Ragıp. "Milli Oyunlarımız- Kaşık Oyunları". *Folklor Postası*, 11/ (1945c), 3-5.
- Gazimihal, Mahmut Ragıp. "Milli Oyunlarımız -Yüzyıllar Boyunca Zeybekler". *Folklor Postası*, 13/ (1945d), 5-6.
- Gazimihal, Mahmut Ragıp. "Halk Edebiyat ve Musikisi: Konyalı Halk Sazcıları-III". *Folklor Postası*, 15/ (1946a), 3-6.
- Gazimihal, Mahmut Ragıp. "Milli Oyunlarımız- Seğmenler ve Oyunları". *Folklor Postası*, 16/ (1946b), 3-4.
- Gazimihal, Mahmut Ragıp. "Konya Halk Sazcıları-IV". *Folklor Postası*, 17/ (1946c), 7-8.
- Gazimihal, Mahmut Ragıp. "Milli Oyunlarımız- Zeybeklerin Sonu". *Folklor Postası*, 18/ (1946d), 5-7.
- Gazimihal, Mahmut Ragıp. "Milli Oyunlarımız- Kaşık Oyunları". *Folklor Postası*, 19/ (1946e), 6-8.
- Gökçen, Nurettin. "Bir Anadolu Geleneği: Niğde'nin (Cumaları) Pazarları". *Folklor Postası*, 8/ (1945), 16.
- Görkem, İsmail. *Baha Said Bey: Türkiye'de Alevî-Bektaşî, Ahi ve Nusayrî Zümreleri*. Ankara: T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları, 2000.
- Gürçayır Teke, Selcan. 2016. *Türk Halk Biliminde Derleme Çalışmalar, Tartışmalar*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Hınçer, İhsan. "Memleket Davaları-3: Oturak Âlemi Nedir?". *Folklor Postası*, 8/ (1945), 10.

- Kasımoğlu, Seval. "Türkiye'de Folklor Araştırmaları". *Turnalar*, 20/ 71 (Temmuz-Ağustos-Eylül 2018), 28-44.
- Koral, Nuri Sami. "Halk Musikisi: Orta Anadolu Türküleri-Allı Ferik Türküsü". *Folklor Postası*, 14/ (1946), 13-15.
- Önder, Mehmet. "Derlemeler: Konya Bilmeceleri-I". *Folklor Postası*, 8/ (1945a), 14.
- Önder, Mehmet. "Derlemeler: Konya Bilmeceleri-II". *Folklor Postası*, 9/ (1945b), 15.
- Önder, Mehmet. "Derlemeler: Düğün Terimleri". *Folklor Postası*, 10/ (1945c), 17.
- Örnek, Sedat Veyis. *Türk Halkbilimi*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1977.
- Özarlan, Metin. "Türk Halk Müziği veya Geleneksel Türk Müziği". *Türk Dili, Kültürü ve Tarihi* (içinde). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 2016.
- Özcan, Ahmet. "Bir Köy Geleneği: Saya". *Folklor Postası*, 5/ (1945a), 17.
- Özcan, Ahmet. "Bir Anadolu Geleneği: Çamlık". *Folklor Postası*, 9/ (1945b), 17.
- Özcan, Ahmet. "Bir Anadolu Geleneği: Ekin Sonu". *Folklor Postası*, 15/ (1945c), 16.
- Öztürkmen, Arzu. *Türkiye'de Folklor ve Milliyetçilik*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2006.
- Salcı, Vahit Lütfi. "Varlık'ta Çıkan Bir Yazı Üzerine: Anadolu Türk Halk Oyunlarından Alevî Sema'ları". *Folklor Postası*, 5/ (1945a), 5-6.
- Salcı, Vahit Lütfi. "Behçet'in Destanları". *Folklor Postası*, 6/ (1945b), 7-8.
- Salcı, Vahit Lütfi. "Behçet'in Destanları-II". *Folklor Postası*, 8/ (1945c), 12.
- Salcı, Vahit Lütfi. "Penbe Hanım Destanı". *Folklor Postası*, 17/ (1946), 14-15.
- Samancıgil, Kemal. "Birkaç Folklor Malzemesi". *Folklor Postası*, 2/ (1944), 6.
- Sümer, Faruk. "Halk Türküleri". *Folklor Postası*, 1/ (1944a), 12.
- Sümer, Faruk. "Bir Halk Türküsü Veriyoruz: Yürük Kızı Türküsü". *Folklor Postası*, 3/ (1944b), 13.
- Sümer, Faruk. "Halk Edebiyatı: Bozkır Destanı". *Folklor Postası*, 19/ (1946), 15-17.
- Şeker, Erol. "Bir Anadolu Geleneği: Akşehir'de Sıra Yareni". *Folklor Postası*, 18/ (1946a), 15-17.
- Şeker, Erol. "Bir Anadolu Geleneği: Akşehir'de Sıra Yareni-2". *Folklor Postası*, 19/ (1946b), 17.

- Şener, Ali Fuad. "Bir Anadolu Geleneği: Kına Gecesi". *Folklor Postası*, 14/ (1946), 16.
- Şener, İhsan. "Kemaliye (Eğün) Mâni ve Türküleri". *Folklor Postası*, 3/ (1944), 12.
- Şener, İhsan. "Eğün'de Düğün Adetleri". *Folklor Postası*, 4/ (1945), 12.
- Tan, Nail. *Kuruluşunun 80. Yılı Dolayısıyla Türk Halk Bilgisi Derneği*. Ankara: BRC Basım, 2006.
- Tecer, Ahmet Kutsi. "Konya Destanı". *Folklor Postası*, 4/ (1945), 5.
- Turan, Ayşe. *Halk Bilgisi Haberleri Dergisi (İndeks ve Seçme Yazılar)*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2005.
- Turan Karabulut, Ayşe. "Türk Halk Bilgisi Derneği Tarafından Yayımlanan Halk Bilgisi Haberleri Dergisi Hakkında Kısa Bir Değerlendirme". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi (TAED)*, 50/ (2013), 143-149.
- Uğur, Ferit Fethi. "Orta Anadolu'da Erkek Milli Kıyafetleri". *Folklor Postası*, 1/ (1944), 5.
- Uğur, Ferit Fethi. "Konya'nın Milli Kadın Kıyafetleri". *Folklor Postası*, 4/ (1945), 4.
- URL-1: "Folklor Postası" <http://www.halkbilimi.com/dergi-sayi/folklor-postasi>
Erişim tarihi: 11. 01. 2024
- Ülkütaşır, Mehmet Şakir. "Folklorda Törenler". *Folklor Postası*, 8/ (1945a), 8-9.
- Ülkütaşır, Mehmet Şakir. "Halk Edebiyatından Örnekler: Destanlar". *Folklor Postası*, 5/ (1945b), 4.
- Ülkütaşır, Mehmet Şakir. "Halk Edebiyatından Örnekler: Destanlar-II". *Folklor Postası*, 6/ (1945c), 4.
- Ünver, Süheyl. "Rahmetli Ressam Hüsnü Yusuf Bey'in Anadolu'da Folklor Tetkikleri Hakkında ve İshaklı Kasabası Türk Efsanesi". *Folklor Postası*, 9/ (1945a), 10-12.
- Ünver, Süheyl. "Türk Efsaneleri: Ressam Hüsnü Yusuf Bey'in Akşehir'de Tarih ve Folklor Tetkikleri - 2". *Folklor Postası*, 10/ (1945b), 7-8.
- Ünver, Süheyl. "Türk Efsaneleri: Ümid Dede Efsanesi". *Folklor Postası*, 11/ (1945c), 6.
- Ünver, Süheyl. "Folklor ve Telkin". *Folklor Postası*, 15/ (1946), 9.
- Yalgın, Ali Rıza. "Uludağ'da Halk Çalgıları ve Zurna". *Folklor Postası*, 1/ (1944), 10.
- Yalgın, Ali Rıza. "Uludağ'da: Türkmen Obaları ve Kadın Giyimleri". *Folklor Postası*, 17/ (1946), 3.

- Yetişen, Rıza. "Anadolu Folklor Gezilerinden Notlar". *Folklor Postası*, 11/ (1945), 9-10.
- Yetişen, Rıza. "Anadolu Folklor Gezileri-II". *Folklor Postası*, 13/ (1946a), 7.
- Yetişen, Rıza. "Gezilerden Notlar: Anadolu Folklor Gezileri-III". *Folklor Postası*, 14/ (1946b), 7.
- Yetişen, Rıza. "Gezilerden Notlar: Anadolu Folklor Gezileri-IV". *Folklor Postası*, 15/ (1946c), 10-14.
- Yetişen, Rıza. "Gezilerden Notlar: Anadolu Folklor Gezileri-V". *Folklor Postası*, 16/ (1946d), 11-13.
- Yetişen, Rıza. "Gezilerden Notlar: Anadolu Folklor Gezileri-VI". *Folklor Postası*, 17/ (1946e), 8-9.
- Yetişen, Rıza. "Gezilerden Notlar: Anadolu Folklor Gezileri- 'Gümüştane'". *Folklor Postası*, 18/ (1946f), 10-11.
- Yetişen, Rıza. "Gezilerden Notlar: Anadolu Folklor Gezileri: Erzurum". *Folklor Postası*, 19/ (1946g), 14.
- Yıldırım, Dursun. "Türk Folklor Araştırmalarının Problemleri". *Türk Bitiği-Araştırma/İnceleme Yazıları* (içinde). Ankara: Akçağ Yayınları, 1998.
- Yoldaş, Kemal. "Duraliler Köyünde Düşün". *Folklor Postası*, 4/ (1945), 13.
- Yücel, Hasan Ali. "Halk Edebiyatının Kıymeti". *Folklor Postası*, 1/ (1944), 1-2.
- Yücel, Hasan Ali. "Halk Edebiyatından Örnekler: Türk Destanları". *Folklor Postası*, 7/ (1945a), 4.
- Yücel, Hasan Ali. "Halk Edebiyatından Örnekler: Türk Destanları-II". *Folklor Postası*, 8/ (1945b), 3-4.